

ՊԱՏՄԱ-ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԵՎԱԿ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ

Բանասիրական գիտությունների թեկնածու

ԱՅՈՒՈՉ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՂՈՒԿԱՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ ԳՐԱԲԱՐ ԵՎ ԱՐԵՎԵԼԱՀԱՅԵՐԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

Ղուկասի Ավետարանը Նոր Կտակարանի գրքերից երրորդն է, երրորդն է նաև ըստ բաժանված գլուխների քանակի, որին հաջորդում է վերջին Հովհաննու Ավետարանը:

Ղուկասի Ավետարանի հարցական նախադասությունները մենք ուսումնասիրել ենք ըստ արևելահայերեն Աստվածաշնչի օրինակների, սակայն զուգահեռաբար տալիս ենք նաև գրաբար տարբերակները, որպեսզի գաղափար կազմենք, թե ինչ տեսք ունեն դրանք հին հայերենում: Ժամանակակից գրական արևելահայերենի հարցումները քաղված են Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի՝ 1994 թվի Աստվածաշնչից, իսկ գրաբարյանը՝ Հայաստանի Աստվածաշնչային ընկերության՝ 1997 թվի հրատարակածից: Քանի որ մեր ուսումնասիրության նյութը հարցական նախադասություններն են, ասենք, որ դրանք ոչ միայն մենաբնեռ են (մեկ հարցում պարունակող)՝ կառուցվածքային բազմատեսակ դրսևորումներով, այլև՝ բազմաբնեռ (մեկ, երկու, երեք, անգամ չորս և հինգ հարցում պարունակողներ)՝ իրենց տարատեսակներով հանդերձ: Դեռ ավելին, Ավետարաններում կան այնպիսի հարցական նախադասություններ, որոնք իրենց հաղորդակցային նպատակադրմամբ, կառուցվածքով և որոշակի պատասխաններ պահանջելով՝ հանդես են գալիս որպես ինքնուրույն հարցատեսակներ, որպիսիք մենք չենք հանդիպել ո՛չ լեզվաբանական և ո՛չ էլ, մանավանդ, գեղարվեստական գրականության մեջ (գուցե և կան): Այսպիսի երկու հարցատեսակներ կան Մատթեոսի Ավետարանում, որոնցից առաջինը **ինչու-որ** և **այդ-ոչ** հարցումների մի ուրույն միացություն է, որին մենք անվանում ենք երկկերպ հարցում, օրինակ՝ «Ապա ի՞նչ տեսնելու ելաք. մի մարգարե՞...» (Մատթ. ԺԵ 9), իսկ երկրորդը՝ **ինչու-որ** և ընտրանքային հարցումների մի ուրույն միացություն է, որին մենք անվանում ենք երկկերպ ընտրանքային հարցում, օրինակ՝ «.... Հովհաննեսի մկրտությունը որտեղի՞ց էր՝ երկնքից, թե՞ մարդկանցից» (Մատթ. ԻԱ 25):

Մարկոսի Ավետարանում երկկերպ և երկկերպ ընտրանքային հարցումներ չկան, սակայն սովորական ընտրանքային հարցումների կողքին (Սուրենի՞ն տեսար, թե՞ Աշոտին) կան ընտրանքային հարցման երկու այնպիսի տեսակներ ևս, որոնք իրենց գործառնությամբ նույնպես հանդես են գալիս որպես ինքնուրույն հարցատեսակներ: Առաջիններին մենք անվանում ենք զույգ ընտրանքայիններով հարցումներ, օրինակ՝ «.... Արդ, արթո՞ւն կացեք, որովհետև չգիտեք, թե տանտերը երբ կգա՝ երեկոյա՞ն, թե՞ կեսգիշերին, աքլորականչի՞ն, թե առավոտյան դե՞մ» (Մարկ. Ե 35), իսկ երկրորդներին՝ երկկերպ զույգ ընտրանքայիններով հարցումներ, օրինակ՝ «Շաբաթ օրով ի՞նչ բան է օրինավոր անել. բարի գո՞րծ գործել, թե՞ չարիք անել. մի հո՞գի ազատել, թե՞ կորստյան մատնել (Մարկ. Գ 4): Իսկ Ղուկասի Ավետարանում կան և՛ երկկերպ հարցումներ, և՛

երկկերպ ընտրանքային հարցումներ, և՛ երկկերպ գույգ ընտրանքայիններով հարցումներ: Այստեղ նույնպես կան սովորական ընտրանքային հարցումներ: Ղուկասի Ավետարանի երկկերպ հարցումները բովանդակությամբ նույնն են, ինչ Մատթեոսի Ավետարանինը, միայն բառային կազմով քիչ փոխված, օրինակ՝ «Ի՞նչ տեսնելու համար դուրս եկաք անապատ. քամուց շարժվող մի եղե՞ց (Ղուկ. Է 24) և «Հապա ի՞նչ տեսնելու համար դուրս եկաք. փափուկ զգեստներով զարդարված մի մա՞րդ. ...» (Ղուկ. Է 25):

Բերենք նաև Ղուկասի Ավետարանի մյուս երկու հարցումները՝ երկկերպ ընտրանքային հարցում, օրինակ՝ «... Ո՞վ է մեծ. սեղան նստո՞ղը, թե՞ սպասավորը» (Ղուկ. ԻԲ 27) և երկկերպ գույգ ընտրանքայիններով հարցում, օրինակ՝ «Ես ձեզ մի բան հարցնեմ. շաբաթ օրը ի՞նչ բան է օրինավոր անել՝ բարի գործ անել, թե՞՞ չար գործ, մի հոգի՞ փրկել, թե՞ կորստյան մատնել» (Ղուկ. Զ 9):

Եթե համեմատելու լինենք առաջին երեք՝ Մատթեոսի, Մարկոսի և Ղուկասի Ավետարանների հարցական նախադասությունները, ապա կարող ենք ասել, որ դրանցում շատ չնչին բացառությամբ օգտագործված են միևնույն հարցատեսակները. բոլորից շատ գործածված են ինչու-որ հարցումները, հետո՝ շատ ավելի քիչ **այո-ոչ** հարցումները, ավելի հետո՝ շատ ավելի քիչ եղանականիշ հարցումների, իսկ ավելի հետո՝ զգալի քիչ մյուս հարցումները:

Ղուկասի Ավետարանում կա 31 **այո-ոչ** հարցում, որից 18-ը մենաբևեռ են, իսկ 11-ը՝ բազմաբևեռ: Բազմաբևեռ հարցումներից 2-ը կազմված են երկու այո-ոչ հարցական նախադասություններից, 9-ը՝ **ինչու-որ** և **այո-ոչ**, որոնցից երեքը թերի **այո-ոչ** հարցումներ են ու հանդես են գալիս երկկերպ հարցումների կազմում (Զ 24, 25, 26):

Մենաբևեռ հարցումներ

Ինչպես ասացինք, մենաբևեռ **այո-ոչ** հարցումները Ղուկասի Ավետարանում 18-ն են, որոնք ունեն պարզ և բարդ կառուցվածքներ՝ համադասական և ստորադասական հարաբերություններով արտահայտված:

ա) Պարզ կառուցվածքի և առանց կոչականի հարցումներ.

1. Եվ բոլորը վկայում էին ու զարմանում նրա բերանից ելած շնորհալի խոսքերի վրա ու ասում. «Սա Հովսեփի որդին չէ՞» - Եւ ամենեքին վկայէին նմա, եւ զարմանային ընդ բանս շնորհացն որ ելանէին ի բերանոյ նորա, եւ ասէին. Ո՞չ սա է որդին Յովսեփայ (Դ 22):

2. Եվ ամենքը միասին ասացին. «Ուրեմն Դու Աստծո Որդի՞ն ես» - Եւ ասեն ամենեքեան, Ուրեմն դու ես Որդի՞ն Աստուծոյ (ԻԲ 70):

3. Իսկ Պիղատոսը հարցրեց նրան և ասաց. «Հրեաների թագավորը դո՞ւ ես» - Իսկ Պիղատոս եհարց գնա եւ ասէ, դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից (ԻԳ 3):

4. Եվ մինչդեռ ուրախությունից չէին հավատում և զարմացած էին, ասաց նրանց. «Այստեղ ուտելու բան ունե՞ք» - Եւ մինչդեռ տակալին չհաւատային ի խնդութենէն եւ զարմացեալ էին, ասէ ցնոսա, ունի՞ք ինչ կերակուր աստ (ԻԴ 41):

բ) Պարզ կառուցվածքի՝ կոչականով հարցումներ.

1. Երբ նրա շուրջը գտնվողները տեսան եղածը, նրան ասացին. «Տեր, սրով նրանց

հարվածե՞նք» - Իբրեւ տեսին որ գնովան էին որ ինչ եղեն, ասեն ցնա, Տէր, հարցո՞ւք ցնոսա սրով (ԻԲ 49):

2. Հիսուս նրան ասաց. «Հուդա՛, համբուրելո՞ւ ես մատնում մարդու Որդուն» - Ասէ ցնա Յիսուս, Յուդա, համբուրելո՞ւ մատնես զՈրդի մարդոյ (ԻԲ 48):

բ) Համադասական հարաբերությամբ հարցումներ.

1. Եվ դառնալով կնոջ կողմը՝ Միմոնին ասաց. «Տեսնո՞ւմ ես այս կնոջը. մտա քո տունը, ոտքերիս համար ջուր չտվիր, իսկ սա իր արտասուքներով թրջեց Իմ ոտքերը և իր մագերով սրբեց ...» - Եւ դարձեալ ի կինն կողմն, ասէ ցՄիմովն, Տեսանե՞ս զայս կին, մտի ի տուն քո, ջուր ոտից իմոց ոչ ետուր. իսկ սա արտասուք իւրովք եթաց զոտս իմ, եւ հերով իւրով ջնջեաց (Է 44):

2. Իսկ կախված չարագործներից մեկը հայիոյում էր Նրան և ասում. «Դու չե՞ս Քրիստոսը. փրկի՛ր ինքդ քեզ և մեզ» - Իսկ մի ոմն ի կախելոց յարագործացն հայիոյեր զՆա եւ ասէր, Ո՞չ դու ես Քրիստոսն, փրկեա զանձն քո եւ զմեզ (ԻԳ 39):

3. Եվ իր վրայ եկած քահանայապետներին, տաճարի իշխանավորներին եւ ծերերին ասաց. «Ինչպէս ավագակի՞՞ վրա եք գալիս սրերով ու մահակներով. միշտ ձեզ հետ էի տաճարում, եւ դուք ինձ վրա ձեռք չերկարեցիք. սակայն այս է ձեր ժամը և խավարի իշխանության գործությունը» - Եւ ասէ ցեկեալսն ի վերայ նորա, ցքահանայապետսն, եւ ցիշխանս տաճարին եւ ցծերսն, Իբրեւ ի վերայ աւագակի՞՞ ելէք սուսերօք եւ բրօք: Հանապազ ընդ ձեզ էի ի տաճարին, եւ ոչ ձգեցէք ձեռս յիս, այլ այս է ձեր ժամ եւ իշխանութիւն խաւարի (ԻԲ 52-53):

գ) Մեկ և երկու ստորադասական հարաբերությամբ հարցումներ.

1. Երբ ճանապարհ էր ընկել դեպի Երուսաղէմ, մեկը նրան ասաց. «Տե՛ր, սակավաթի՞ւ եմ նրանք, որ փրկվելու են» - Եւ ճանապարհ արարեալ յԵրուսաղէմ, Ասէ ոմն ցնա, Տէր, եթէ սակա՞ւք իցեն որ ապրելոց իցեն (ԺԳ 22- 23):

2. Նրա ընկերը նրան սաստելով՝ պատասխան տվեց և ասաց. «Աստծուց չե՞ս վախենում, դու, որ նույն պատիժն ես կրում ...»- Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա եւ ասէ, Չերկնչի՞՞ս դու յԱստուծոյ, զի ի նմին պատժի կաս (ԺԳ 40):

3. Իսկ Պիղատոսը, երբ լսեց Գալիլիայի մասին, հարցրեց, թե այդ մարդը գալիլիացի՞ է - Իսկ Պիղատոս իբրեւ լուաւ զգալիլէէ, եհարց եթէ Գալիլիացի՞ իցէ այրն (ԻԳ6):

4. Նա պատասխանեց նրանց և ասաց. «Կարծո՞ւմ եք, թե այն գալիլիացիները, որոնք այդպիսի պատահարների ենթարկվեցին, ավելի մեղավոր էին, քան բոլոր գալիլիացիները...» - Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, Համարի՞ք եթէ այն Գալիլեացիք եղեն մեղաւորք քան զամենայն Գալիլեացիս, զի զայնպիսի անցս կրեցին (ԺԳ 2):

5. Նա պատասխանեց նրանց և ասաց. «... Կամ նրանք՝ այն տասնութ մարդիկ, որոնց վրա Միլովամում աշտարակը փուլ եկա և սպանեց նրանց, կարծո՞ւմ եք, թե ավելի մեղապարտ էին, քան Երուսաղէմում բնակվող բոլոր մարդիկ ...» - Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, Կամ նոքա ութուտասանքն յորոց վերայ աշտարակն անկաւ ի Մելովամ եւ սպան զնոսա, համարի՞ք եթէ նոքա պարտապանք եղեն քան զամենայն մարդիկ որ բնակեալ են յԵրուսաղէմ (ԺԳ 2- 4):

6. Եվ Տէրն ասաց. «... Կարծում եք, թե երկրին խաղաղութիւն տալու եկա. ո՛չ, ասում եմ ձեզ, այլ բաժանում. որովհետև մեկ տան մեջ այսուհետև հինգ հոգի իրարից բաժանված պիտի լինեն. երեքը երկուսի դէմ, և երկուսը՝ երեքի...» - Եւ ասէ Տէր. «... Հա-

տարիք եթե խաղաղութի՞ւն եկի տալ յերկիր. ոչ, ասեմ ձեզ, այլ բաժինս: Զի եղիցին յայսմ հետեւ հինգ ի տան միում բաժանեալք, երեքն՝ յերկուց, եւ երկուքն՝ յերից (ԺԲ 42, 51-52):

Վերջին օրինակում «Կարծում եք, թե երկրին խաղություն տալու եկա» հարցումը նախադասության մյուս մասից անջատված է կետով, այնինչ մենք կարծում ենք, որ այն շատ ինքնուրույն միավոր է և պետք էր նրանից հետո վերջակետ դրվեր, մանավանդ որ նախադասության մյուս հատվածը փաստորեն նրան տրվելիք պատասխանն է: Այս է պատճառը, որ այս հարցումը այստեղ դիտարկեցինք:

դ) Ստորադասական և համադասական հարաբերությամբ հարցումներ.

1. Երբ նրա աշակերտները՝ Հակոբոսը և Հովհաննեսը, այդ տեսան, ասացին. «Տե՛ր, կամենո՞ւմ ես, որ ասենք, և երկնքից կրակ իջնի ու բնաջինջ անի նրանց» - Բրբեւ տեսին աշակերտքն, Յակովբոս եւ Յովհաննէս, ասեն, Տէր, կամի՞ս զի ասացուք, եւ իջցէ հուր յերկնից եւ սատակեցցէ զնոսա (Թ 54):

2. Իսկ Մարթան, որ զբաղված էր տնային շատ գործերով, եկավ կանգնեց Նրա մոտ և ասաց. «Տե՛ր, քեզ փույթ չէ՞, որ քույրս ինձ մենակ է թողել ծառայության մեջ. արդ, ասա՛ դրան, որ օգնի ինձ» (Ժ 40) (գրաբարում այս համարը չկա):

ե) Տարակառուցվածք հարցում.

1. Հիսուս նրանց պատասխանեց եւ ասաց. «Դուք չէ՞ք կարդացել, թե ինչ արեց Դավիթը, երբ քաղց զգաց ինքը և նրանք, որ նրա հետ էին. թե ինչպես նա մտավ Աստծու տունը, կերավ առաջավորության հացը և տվեց նրանց, որ Իր հետ էին. մինչդեռ, բացի քահանայապետներից, ոչ ոքի չէր թողատրված ուտել այն» - Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ. «Զիցէ՞ ընթերցեալ ձեր գոր արարն Դաւիթ, յորժամ քաղցեաւն ինքն եւ որ ընդ նմայն էին: Զիա՞րդ եմուտ նա ի տունն Աստուծոյ, եւ զհացն զառաջաւորութեան եկեր եւ ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. գոր ոչ էր օրէն ումեք ուտել, բայց միայն քահանայապետիցն» (Ձ 3-4):

Բազմաբևեռ հարցումներ

Ներկա բաժնում քննարկվելիք հարցումները երկբևեռ են, որովհետև սրանք բաղկացած են երկու հարցական նախադասություններից, երկուսը՝ երկու այո-ոչ հարցումներից, վեցը՝ **ինչու-որ** և **այո-ոչ** հարցումներից: Այս նախադասությունների կազմում կան 10 **այո-ոչ** հարցումներ:

ա) Երկու այո-ոչ հարցումներից բաղկացած նախադասություններ.

1. Եվ Տերն ասաց. «... Իսկ Աստված արդարություն չի՞ անի Իր այն ծառաներին, որոնք գիշեր և ցերեկ աղաղակում են. և նրանց հանդեպ միայն համբերատա՞ր կլինի ...» - Եւ ասէ Տէր. «... Իսկ Աստուած ո՞չ առնիցէ վրէժխնդրութիւն ծառայից իւրոց որ աղաղակեն առ նա ի տուէ եւ ի գիշերի, եւ երկոյնամիտ միայն լինիցի առ նոսա (ԺԸ 7):

2. Տերը նրան պատասխանեց և ասաց. «Կեղծավորնե՛ր, ձեզնից յուրաքանչյուր ոք շաբաթ օրով իր եզը կամ էշը մսուրից չի՞ արձակում և չի՞ տանում ջուր տալու ...» - Պատասխանի ետ նմա Տէր եւ ասէ, Կեղծաւորք, իւրաքանչիւր ոք ի ձենջ ի շաբաթու ո՞չ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ի մսրոյ եւ տանի տայ ջուր (ԺԳ 15):

Այս օրինակի գրաբար տարբերակում միայն մեկ **այո-ոչ** հարցում կա:

բ) *Բնչու-որ* և *այո-ոչ* հարցումներից կազմված երկբևեռ հարցական նախադասություններ.

1. Եվ նա պատասխանեց նրանց. «Ինչո՞ւ էիք ինձ փնտրում, չգիտե՞իք, թե Ես Հօրս տանը պետք է լինեմ» - Եւ ասէ ցնոսա, Զի՞ խնդրէիք զիս, ո՞չ գիտէիք եթէ ի տան Հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել (Բ 49):

2. Հիսուս պատասխանեց և ասաց. «Սրանք տասն էլ չմաքրվեցի՞ն. իսկ արդ, իննը ո՞ւր են, որ չվերադարձան՝ փառք տալու համար Աստծուն, բացի միայն այս օտարագլի մարդուց» - Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ, Ո՞չ տասն սոքա սրբեցան, իսկ արդ ինունքն ո՞ւր են, Զի ոչ գտան դառնալ տալ փառս Աստուծոյ, բայց միայն այլազգիս այս (ԺԵ 17-18):

Այս օրինակի աշխարհագրար և գրաբար տարբերակների հարցականությունը տարբեր կերպ է արտահայտված:

3. Եվ նրա հետ շատ ժողովուրդ էր գնում. Նա դարձավ և ասաց նրանց. «Կամ ո՞ր թագավորը, եթե գնա պատերազմելու մի այլ թագավորի դեմ, նախ չի նստի և խորհի, թե տասը հազարով կկարողանա՞ դիմադրել նրան, որ իր վրա քսան հազարով է գալիս...» - Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք բազումք. դարձաւ եւ ասէ ցնոսա, ... Կամ ո՞ր թագաւոր երթեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թագաւորի, եւ ոչ նստեալ նախ խորհիցի, եթէ կարո՞ղ իցէ տասն հազարաւ դէմ ունել զայնորիկ որ գայցէ ի վերայ նորա քսան հազարաւ (ԺԴ 25-31):

4. Եվ ժողովարանում մի մարդ կար, որին բռնել էր մի պիղծ դևի չար ոգին. սա բարձր ձայնով աղաղակեց և ասաց. «Թո՞ղ տուր մեզ, Հիսո՞ւս Նազովրեցի, ի՞նչ ես ուզում մեզնից. մեզ կորսության մատնելո՞ւ եկար. գիտենք, թե ով ես, Աստծու սուրբն ես Դու» - Եւ էր ի ժողովրդեանն այր մի գոր ոյնէր այս դիւի պղծոյ, եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ Ասէ, թուլացո, զի՞ կայ մեր եւ քո, Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանե՞լ զմեզ. գիտեմք զքեզ ով ես, Սուրբոյ Աստուծոյ (Դ 33-34):

5. Եվ Նրա հետ շատ ժողովուրդ էր գնում. Նա դարձավ և ասաց նրանց. «... Ձեզնից ո՞վ, եթե կամենա աշտարակ շինել, նախ նստելով չի հաշվի իր ծախսերը, թե ավարտելու համար բավական դրամ ունի՞, որպեսզի, գուցե, երբ հիմնը դնի և չկարողանա ավարտել, բոլոր նրանք, որ տեսնեն, չսկսեն նրան ծաղրել և ասել, թե՝ այս մարդը սկսեց կառուցել և չկարողացավ ավարտել ...» - Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք բազումք. դարձաւ եւ ասէ ցնոսա, Ո՞վ ոք ի ձենչ կամիցի շինել աշտարակ, եւ ոչ նախ նստեալ համարիցի զծախսն, եթէ ունիցի՞ բաւական ի կատարումն. Զի գուցէ իբրեւ արկանիցէ հիմն եւ ոչ կարիցէ կատարել, ամենեքին, որ տեսանիցեն, սկսանիցին ծաղրաւնել զնա, Եւ ասել թէ Այս այր սկսաւ շինել, եւ ոչ կարաց կատարել (ԺԴ 25, 28-30):

6. Եվ Տերն ասաց. «.... Իսկ ձեզնից ո՞վ, որ հողագործ կամ հովիվ ծառա ունի, երբ սա ագարակից տուն մտնի, նրան կասի իսկույն՝ անցիր սեղան նստիր. այլ նրան չի՞ ասի՝ պատրաստի՞ր, ինչ ընթերելու եմ, և գոտի կապած՝ ծառայի՞ր ինձ, մինչև որ ուտեմ և խմեմ, և ապա կուտես և կխմես դու ...» - Եւ ասէ Տէր, Իսկ ո՞վ ոք ի ձենչ, որ ունիցի ծառայ հողագործ կամ հովիւ, որ իբրեւ մտանիցէ յագարակէ, ասիցէ ցնա վաղվադակի, թէ Անց բազմեաց. Այլ ո՞չ ասիցէ ցնա թէ Պատրաստեա զինչ ընթերելոց իցեմ, եւ գոտի ածեալ պաշտեա զիս, մինչեւ կերայց եւ արբից. եւ ապա կերիցեա եւ արբցես դու (ԺԵ 6-7):

Եզրակացություններ

1. Ղուկասի Ավետարանում գործածված են վեց հարցատեսակներ՝ **ինչու-որ** հարցումներ, **այո-ոչ** հարցումներ, եղանականիչ հարցումներ, երկկերպ հարցումներ, ընտրանքային հարցումներ, երկկերպ ընտրանքային հարցումներ:

2. Հարցական նախադասություններից Ղուկասի Ավետարանում գործածված չեն կցորդային հարցումները (Ինչ լավ օր է, չէ՞), համեմատական հարցումները (Գերադասելի չէ՞ կարդալ, քան գրել) և լրացուցիչ հարցումները (Այսօր աշխատե՞լ ես: - Այո: Իսկ գիշերը քնե՞լ ես: - Մի քիչ):

3. Ղուկասի Ավետարանում նույնպես բոլորից շատ գործածված են **ինչու-որ** հարցումները, հետո՝ **այո-ոչ** հարցումները, հետո՝ եղանականիչները, ավելի հետո՝ ընտրանքայինները, ապա՝ երկկերպ հարցումները, իսկ վերջում՝ երկկերպ ընտրանքային հարցումները:

4. Ինչպես Մարկոսի Ավետարանում, այնպես էլ Ղուկասինում՝ կա 31 **այո-ոչ** հարցում, որից 18-ը մենաբևեռ են, իսկ 13-ը բազմաբևեռների կազմում են:

5. Մենաբևեռ հարցական նախադասությունները կազմված են պարզ կառուցվածքի և բարդ հարցումներից՝ համադասական, ստորադասական ու համադասական և միաժամանակ ստորադասական հարաբերություններով արտահայտված:

6. Ղուկասի Ավետարանում կա ութ երկբևեռ կամ բազմաբևեռ հարցական նախադասություն՝ երկուսը բաղկացած երկու **այո-ոչ** հարցումներից, իսկ վեցը՝ **ինչու-որ** և **այո-ոչ** հարցումներից: